

T.C.
KALKINMA BAKANLIĞI
Özel Kalem Müdürlüğü

7/24747

18 EYLUL 2013

ÇOK İVEDİ

Sayı : 43728771-610.00-4481
Konu : 7/24747 Esas Sayılı Yazılı Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: (a) Türkiye Millet Meclisi Başkanlığının 14.06.2013 tarihli ve KAN.KAR.BŞK.43452547-120.00-7/24747-214771 sayılı yazısı.

(b) Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğünün 18.06.2013 tarihli ve 31853594-610-2-4580-3282 sayılı yazısı.

İlgi (a)'da kayıtlı yazıyla Başbakanlığa iletilen, ilgi (b)'de kayıtlı yazıyla Bakanlığımız koordinatörlüğünde cevaplandırılması talep edilen Kars Milletvekili Sayın Mülkiye BİRTANE'nin Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği 7/24747 esas sayılı yazılı soru önergesinde yer alan hususlar ile ilgili bilgiler ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Cevdet YILMAZ
Bakan

EKLER :
1-Yazılı Soru Önergesiyle İlgili
Cevaplar (6 sayfa)

DAĞITIM :

Gereği :

- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Bilgi :

- Başbakanlığa

Adres: Necatibey Cad. No:110/A-06100 Yüce-tepe-ANKARA

Telefon: +90 (312) 294 50 00 - 294 50 95 - 294 50 97

Faks: +90 (312) 294 69 77

Elektronik Ağ: <http://www.kalkinma.gov.tr>

okaynar@kalkinma.gov.tr

5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'na uygun olarak Güvenli Elektronik İmza ile üretilmiştir.

Evrak teyidi <https://dpteb.dpt.gov.tr/Sorgu> adresinden D8EA-EOLD-8YUP kodu ile yapılabilir.

**T.C.
KALKINMA BAKANLIĞI
Özel Kalem Müdürlüğü**

**KARS MİLLETVEKİLİ SAYIN MÜLKİYE BİRTANE'NİN 7/24747 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİYLE İLGİLİ CEVAPLAR:**

Soru 1: İktidar olduğunuzdan bu yana Kars iline yaptığınız yatırımlar nedir?

Soru 2: Bunlar hangi alanda yapılmıştır? Sayıları ve isimleri ayrı ayrı olmak üzere nedir? Yatırımlara ayrılan ödenek nedir?

Soru 3: Yaptığınız yatırımlardan şu an hangisi faaliyetine devam etmektedir? Bu yatırımların il ekonomisine katkısı ne olmuştur?

Soru 4: Yaptığınız yatırımlar neticesinde gerçekleşen istihdam oranı nedir?

Soru 5: Yaptığınız yatırımlar hangi oranlarda ildeki hayvancılığın gelişmesi için yapılmıştır?

Soru 6: Yaptığınız yatırımlardan et-süt ürünleri üretimi ve arıcılık hakkında olanları nelerdir?

Soru 7: Son 10 yılda Kars için ekonomi alanında yapılan yatırımlar için ayrılan ödenek nedir?

Cevap 1-7:Yıllık Yatırım Programları; Uzun Vadeli Strateji, Kalkınma Planları, Orta Vadeli Programlar, Yıllık Programlar ve Kalkınma Bakanlığı tarafından hazırlanan yatırım programı hazırlama esasları genelgelerinde belirtilen sektörel, bölgesel ve proje bazındaki öncelikler doğrultusunda ve kuruluşlardan gelen proje teklifleri dikkate alınarak hazırlanmaktadır. Kamu kaynaklarından finanse edilecek kamu yatırım projelerini kapsayan Yatırım Programındaki ödenek tahsisleri il bazında değil kuruluş ve proje bazında yapılmaktadır. Bununla beraber, Yatırım Programları hazırlanırken sektörel ve proje bazındaki öncelikler yanında; kalkınmada öncelikli, doğal afet yaşanan ve bölgesel gelişme planları kapsamında yer alan illerdeki projeler göz önünde bulundurulmaktadır.

Kamu yatırımı denildiğinde, genel ve özel bütçeli kuruluşların, döner sermayeli kuruluşların, sosyal güvenlik kuruluşlarının, kamu iktisadi teşebbüslerinin, fonların, İller Bankasının ve özelleştirme kapsamına alınan kuruluşların yaptığı yatırımlar yanında belediye yatırımları da anlaşılmaktadır. Bu sayılanlardan belediyeler hariç diğer kuruluşların projeleri, Kalkınma Bakanlığınca hazırlıkları yürütülen Yılı Yatırım Programlarında yayımlanmaktadır. Belediye yatırımlarından yalnızca dış proje kredisi kullanan projelere, toplama dahil edilmeden bilgi amacıyla Yılı Yatırım Programlarında yer verilmektedir.

Kalkınma Bakanlığı tarafından, Yatırım Programında yer alan projelerden il bazında tasnif edilebilenler belirlenerek “Kamu Yatırımlarının İllere Göre Dağılımı” adıyla yayımlanmaktadır. Ancak; bazı kamu yatırım projelerinin niteliği gereği (örneğin birkaç ili birden ilgilendiren karayolu, demiryolu, enerji, doğalgaz, petrol iletim hattı projeleri gibi) birden fazla ilimizde yer alması, benzer nitelikli işlerin bir proje altında toplulaştırılması, bazı projelerin yerinin birden fazla il veya “muhtelif” olarak belirtilmesi gibi sebeplerle; kamu

yatırım ödeneklerinin yaklaşık yarısının il bazında tasnifi yapılamamakta, bu yatırımlar “muhtelif iller” kapsamında gösterilmektedir. Muhtelif iller kapsamındaki yatırımların ne kadarının hangi ilimizle ilgili olduğunu belirlemekte zorluklar bulunmakta, bu nedenle bu yatırımlar il bazındaki rakamlara dahil edilmemektedir. Dolayısıyla il bazında belirtilen yatırımlar illerin bütün yatırımlarını kapsamamaktadır. Değerlendirme yapılırken, illerin muhtelif iller kapsamındaki yatırımlardan da pay alabileceği göz önünde bulundurulmalıdır.

Ayrıca, bazı kamu projelerinin bir il sınırında yer alsa bile faydalarının diğer illere yayılan bir nitelikte olduğu görülmektedir. Herhangi bir ilde büyük bir proje yürütülmesi, büyük ölçüde bu ilin doğal imkan ve şartları ile ilgilidir. Yapılacak değerlendirmelerde bu hususlar da göz önüne alınmalıdır. Örnek vermek gerekirse; Artvin ilinde Çoruh Nehri üzerinde inşaatı devam eden baraj projeleri Artvin ili kamu yatırımlarını artırmaktadır. Fakat bu yatırımlar sadece Artvin iline değil tüm ülkeye fayda sağlamaktadır. Yine başkent olması nedeniyle Ankara ilinde bakanlıkların, genel müdürlüklerin ve birçok kurumun merkezi bulunmaktadır. Bu nedenle bu kurumların makina-teçhizat, bina ve bakım-onarım gibi projeleri Ankara ilinde görünmektedir. Oysa bu yatırımlar tüm ülkeyi ilgilendiren nitelikte yatırımlardır.

Bu açıklamalar ışığında, Tablo 1’de 2003-2013 döneminde Kars’a tahsis edilen kamu yatırım ödenek miktarları verilmiştir. Tablo’dan görüldüğü üzere ödenekler 2003-2013 döneminde yaklaşık 9 katına yükseltilmiştir.

Tablo 1: Kars İli 2003-2013 Dönemi Kamu Yatırımları *

Yıllar	Ödenek (Cari Fiyatlarla, Bin TL)
2003	20 560
2004	14 143
2005	32 696
2006	25 592
2007	37 790
2008	47 999
2009	61 790
2010	84 771
2011	136 373
2012	143 877
2013	181 580

(*) İl bazındaki yatırımlar, yaklaşık yüzde 50-60’lık kısmı il bazında ayrıştırılabilen yıllık yatırım programındaki başlangıç ödeneklerini göstermektedir. KÖYDES, BELDES ödenekleri dahil değildir. Mahalli idarelerin sadece dış kredili işleri yatırım programında yer aldığından, mahalli idarelerin yurtiçi kaynaklarla yürüttüğü yatırımları hariçtir.

Kars ilinde 2003-2013 yılları arasında yürütülen kamu yatırım projelerinin listesine <http://www2.kalkinma.gov.tr/kamuyat/index.html> adresinden ulaşılması mümkündür.

Diğer illerimizde olduğu gibi Kars ilimizde de toplumumuzun tüm kesimlerinin ekonomik ve sosyal altyapı ihtiyaçları imkânlar ölçüsünde karşılanmaya çalışılmaktadır. Gelecekte de sektörel, bölgesel ve proje bazındaki öncelikler doğrultusunda ve kuruluşlardan gelen proje teklifleri de dikkate alınarak Kars ilimize Hükümetimiz tarafından gerekli yatırımlar yapılacaktır.

Türkiye’de hayvancılık bir bölgesel gelişme ve kalkınma aracı olarak kullanılmaya başlanılmıştır. Bu kapsamda, 2008 yılında GAP Eylem Planı uygulamaya alınmış olup, tarım ve hayvancılık söz konusu Eylem Planının ana temalarından birisini teşkil etmiştir. Bu çerçevede Güneydoğu Anadolu Bölgesinde yer alan illerde, süt sığırcılığının geliştirilmesi, modern işletmelerin kurulması, hayvansal üretimde verimliliğin ve kalitenin artırılması ile

bölgesel gelişmişlik farklarının azaltılması amacıyla “Güneydoğu Anadolu Projesi Eylem Planı Kapsamındaki İllerde Süt Sığırcılığı Yatırımlarının Desteklenmesine İlişkin Karar” çıkarılmış ve 2009 yılından itibaren 4 yıl süreyle uygulanacak program başlatılmıştır.

Bahse konu uygulamaya paralel olarak, yine aynı amaçlarla 2010 yılından itibaren 3 yıl uygulanması öngörülen ve 22 Ocak 2010 tarih ve 27470 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Doğu Anadolu Projesi Kapsamındaki İllerde Etçi ve Kombine Irklarla Kurulacak Damızlık Sığır İşletmesi Yatırımlarının Desteklenmesine İlişkin Bakanlar Kurulu Karar”ı kapsamında DAP illerinde (Doğu Anadolu Projesi kapsamındaki Ağrı, Ardahan, Bayburt, Bingöl, Bitlis, Erzincan, Elazığ, Erzurum, Gümüşhane, Hakkâri, Iğdır, Kars, Malatya, Muş, Tunceli ve Van) de hayvancılık programı başlatılmıştır.

Bu programın temel hedeflerini bölgede kurulacak yeni 50 baş ve üzeri kapasitedeki sığırcılık işletmeleri istihdam imkânını artıracak ve süt üretimini yükselterek süt sanayicisine, et üretimini yükselterek et sanayicisine hammadde temini sağlayacak ve bölgesel gelişmişliğe katkı sağlamak şeklinde ifade etmek mümkündür.

Ayrıca, yeni kurulacak bu işletmelere temin edilecek olan kültür ırkı ineklerin beslenme ihtiyaçları, yem bitkisi ekilişlerini artıracak ve böylece bölgenin yem sanayisi gelişecektir. Yeni yapılacak hayvan barınakları ile yeni alınacak süt sağım ünitesi ve soğutma tankları ile diğer ekipman inşaat sektörünü ve ticari hayatı canlandıracaktır.

GAP ve DAP Hayvancılık Programları yaklaşık 3 yıldır etkin bir şekilde uygulanmakta olup, başarılı yatırımların yapılmasına aracı olmuştur. Bu programların aynı nitelikli olmak üzere 2013-2016 yılları arasında da uygulanması öngörülmekte olup, bu amaçla 2013 Yılı Yatırım Programında gerekli tahsisatlar yapılmıştır.

DAP Hayvancılığın Desteklenmesi Programı kapsamında 2012 yılı sonu itibarıyla Kars İlindeki uygulamaların durumu Tablo 2’de özetlenmiştir. 2010-2012 yılları arasında Kars İlinde 7 proje hayata geçirilmiş olup 8 proje halen devam etmektedir. Ayrıca bölgede 570 baş hayvan için destek verilmiş olup, tüm bu yatırımlara yapılan ödeme miktarı toplam 2,3 milyon TL’dir.

Kars ilinde hayvancılığın geliştirilmesi kapsamında hayvancılık desteklemeleri olarak kalite ve sürdürülebilirliğin sağlanması amacıyla 2003 yılından itibaren hayvancılık sektörü desteklenmiş olup bu desteklemeler devam ettirilmektedir. Bugüne kadar Kars İline hayvancılık için verilen toplam destekleme miktarı 155,6 milyon TL’dir. 2003 yılından bu yana yapılan toplam hayvancılık destekleme ödemeleri alt kalemler itibarıyla; yem bitkileri destekleme ödemelerinde 127,6 milyon TL, süt primi ödemelerinde 7,1 milyon TL, arıcılık destekleme ödemelerinde 1,2 milyon TL ve büyükbaş hayvan desteği ödemelerinde 6,2 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Ayrıca arıcılık sektöründe yatırım yapmak isteyen yatırımcılar için; Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerince tarımsal üretime dair yüzde 50 düşük faizli yatırım ve işletme kredisi kullanılması, Tarım Reformu Genel Müdürlüğü tarafından kırsal kalkınma yatırımlarının desteklenmesi programı kapsamında yüzde 50 hibe projeleri ve Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu tarafından IPARD projeleri uygulanmaktadır. Kars İlindeki Tarımsal desteklemeler yıllar itibarıyla Tablo 3’te özetlenmiştir.

Tablo 2. DAP Hayvancılığın Desteklenmesi Programı Kapsamında 2012 Yılı Sonu İtibarıyla Kars İlindeki Uygulamaların Durumu

2010				2011				2012				TOPLAM			
DEVAM EDEN PROJELE R	TAMAMLANAN PROJELER	DESTEKLEN EN HAYVAN SAYISI (BAS)	ÖDENEN (TL)	DEVAM EDEN PROJELER	TAMAMLANAN AN PROJELER	DESTEKLEN EN HAYVAN SAYISI (BAS)	ÖDENEN (TL)	DEVAM EDEN PROJELER	TAMAMLANAN AN PROJELER	DESTEKLEN EN HAYVAN SAYISI (BAS)	ÖDENEN (TL)	DEVAM EDEN PROJELER	TAMAMLANAN AN PROJELER	DESTEKLEN EN HAYVAN SAYISI (BAS)	ÖDEME (TL)
0	3	320	1.205.787	0	4	250	1.129.939	8				8	7	570	2.335.726

Tablo 3. Tarımsal Desteklemeler

TARIMSAL DESTEKLEMELER	2003 YILI	2004 YILI	2005 YILI	2006 YILI	2007 YILI	2008 YILI	2009 YILI	2010 YILI	2011 YILI	2012 YILI
Hayvancılık Destekleri Toplam (TL)	1.573.342	881.189	3.532.392	8.241.871	26.149.436	30.856.365	16.510.781	16.953.911	23.532.965	27.329.908
Yem Bitkileri (TL)	1.369.604	704.335	2.802.678	6.703.614	24.776.122	27.087.268	14.383.706	14.014.000	16.886.315	18.910.443
Süt (TL)	93.578	105.377	229.489	599.362	782.987	1.352.584	571.579	1.151.972	1.265.793	988.690
Arıcılık (TL)							160.024	289.712	408.665	426.577
Büyüktbaş Hayvan (TL)							424.748	526.075	1.609.430	3.631.997
Diğer(TL)	110.160	71.477	500.225	938.895	590.327	2.416.513	970.724	972.152	3.362.762	3.372.201

Ülkemizde il düzeyinde işgücü piyasasına ilişkin göstergelere (işsizlik oranı, istihdam oranı ve işgücüne katılma oranı) TÜİK tarafından gerçekleştirilen 2011 yılında “Nüfus ve Konut Araştırması” sonucuyla ulaşılabilmektedir. 2011 yılındaki bu araştırmanın sonucuna göre Kars ilinde ve ülkemizdeki işgücü piyasasına ilişkin veriler Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4. Kars ilinde ve ülkemizdeki işgücü piyasasına ilişkin veriler

	TÜRKİYE	KARS
İşgücü Sayısı	26.420.000	108.000
İstihdam Edilen Kişi Sayısı	24.320.000	102.000
İşsiz Kişi Sayısı	2.100.000	6.000
İşsizlik Oranı (%)	7,9	6,0
İşgücüne Katılım Oranı (%)	47,5	51,4
İstihdam Oranı (%)	43,5	48,3

Söz konusu Araştırmaya göre, Kars ilinde işsizlik oranı Türkiye ortalamasının yaklaşık 2 puan altında yüzde 6 düzeyinde gerçekleşmiştir. Aynı yılda Kars’ta işgücüne katılım oranı yüzde 51,4, istihdam oranı ise yüzde 48,3 olmuştur. Ulaşılan bu sonuçta, Kars ilinde yapılan kamu yatırımlarının ve hayvancılık destekleri önemli katkı sağlamıştır.